

להצלת עם ישראל ולזכות משפחת סעדיה הי"ו

# מסע הנאמן



מפטיירין "ויהי דבר"

פרשת ויגש

גיליון מס 56

## נקודה בפרשה

עוסקות בהרחבה בסיפורי יוסף ואחיו. היעדרו צער גדול. כשחזרו האחים הביתה (בפרשת וישב), התייחסו להיעדרות יוסף באי ידיעה, מלבד "עדות" ויאמרו, זאת מצאנו הקר נא, הפתנת בנך הוא, אם לא" (בראשית, לו:לב) יעקב אבינו הוכה בתדהמה, פלט מפיו הערכה קשה ביחס לשלומו והתאבל עליו. את האבל הזה לא ראה יעקב שיוכל לסיים עד יום מותו הוא. וכך התבטא אז: "וינבִיֶנָה ויאמר פתנת בני, תִּיהָ רָעָה אֶכְלֶתְהוּ; טָרַף טָרַף יוֹסֵף. וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שַׁמְלֵתוֹ, וַיִּשָּׂם שָׁק בְּמַתְנָיו; וַיִּתְאַבֵּל עַל בְּנָיו יָמִים רַבִּים. וַיִּקְמוּ כָל בְּנָיו וְכָל בְּנֵתוֹ לִנְחָמוֹ, וַיִּמָּאֵן לְהִתְנַחֵם, וַיֹּאמֶר, פִּי אָרֵד אֶל בְּנֵי אֲבִל שְׂאֵלָה; וַיִּבְכְּ אֹתוֹ, אָבִיו" (בראשית, לו: לג-לה) אכן, כשם שהשמחה בילדים היא גדולה ולא ניתנת כל כך להערכה, כך, חלילה, הפרידה מהם קשה מנשוא! והנה, מחולל כל, מנהל העולם, הקדוש ברוך הוא, הביא לסיום פרשה כאובה זו. יוסף התגלגל למצרים, נענש לשבת בכלא ומשם עלה לגדולה. הוא יצא מהכלא בהוראת פרעה כדי לפתור לו את חלומותיו. הפתרון שהציע יוסף לחלומותיו התיישב על לב מלך מצרים. כהמשך לפתרון החלום, הציע יוסף לנצל את שנות השבע ולאגור כמויות עודפות של תבואה לפרנסת שבע שנות הרעב. מייד, העניק פרעה ליוסף תואר כבוד – משנה למלך, והורה להלבישו בגדי מלכות ולהוליכו במרכבה ברחובות העיר. לאחר שסיים יוסף את מסע התשובה שביצע לאחיו על יחסם הקשה לאחיהם יוסף, החליט להתוודע אליהם. הוא עשה זאת ברגישות מתאימה, ובגילוי רמה גבוהה של אנושיות. לאחר ההתוודעות, ביקש יוסף מאחיו לשוב הביתה ולבשר לאביהם-אביו שעודנו חי וכי הוא "אדון לכל מצרים". האחים, שהיו מופתעים ביותר מיחסו של יוסף למעשיהם, שבו הביתה, בשרו ליעקב אבינו שיוסף עדיין חי ועל מעמדו הרם במצרים. יעקב אבינו הגיב ביחס מיוחד לבשורה זו: "וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל, רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי; אֵלֶיָּה וְאָרְאֶנּוּ, בְּטָרֶם אָמוּת". (בראשית, מה:כח) כאילו אמר: כל ימי חיכיתי לרגע זה. זו גם הייתה אמירתו ליוסף כשפגש אותו במצרים: "וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף, אַחֲרֵי רְאוֹתֵי אֶת פְּנֶיךָ, פִּי עוֹדֵךְ חַי". (בראשית, מו:ל) זהו אושרו האמתי של יעקב אבינו, לראות את בנו חי, לדעת שכל בניו בריאים ושלמים ואין בהם פגע. וכאן השאלה המתבקשת: מה כל כך חיוני בראיית יוסף? מדוע אין עוד צורך בהמשך החיים? לכאורה, מדובר בענין שגרתי. נכון שהיה כאן נתק של 22 שנים, אבל כעת, כשנפגשו האב ובנו, הרי ישנם עניינים נוספים לביטוי החיים? נראה שיעקב אבינו התכוון ללמדנו שיעור במהות החיים, להבין מהו אושר אמתי. מאחר וכל אדם מסיים כאן את חייו לאחר "מאה ועשרים" בעולם הזה, חשוב שישאיר אחריו משהו שיהווה חלק ממנו, מעין הנצחה חיה. כשראה יעקב את יוסף במיטבו הרוחני, בעיקר – ששני בניו גדלים על מורשת המשפחה – שמח מאד, כי סרה ממנו דאגת המשך המסורת המשפחתית. זהו אושרו האמתי של יעקב אבינו, לכך צריך גם כל אדם לשאוף ואז יחוש את האושר האמתי. העולם הרחב מציע הרבה מאד הנאות. רמת הנהנתנות בימינו היא מהגבוהות שהיו בדורות האחרונים. הנטייה ליהנות כמעט מכל דבר שמציעים בשוק, היא חולשה. היא נובעת מחוסר שיקל דעת, מקלות דעת. למעשה, לאחר מיצוי ההנאה המסוימת, מוצא האדם את עצמו עדיין "רעב", או לאותה הנאה, או להנאה אחרת ש"עומדת בתור". המשותף להנאות אלה הא התחום החומרי, החושני. על כך אמרו חז"ל פתגם קצר וקולע: "אמר רבי יודן בשם רבי אייבו: אין אדם מת וחצי תאוותו בידו" (קוהלת רבה, א:יג). כלומר, שים לב בן אדם! אין סיכוי שתהנה מכל ההנאות המוצעות לך. לצד ההנאות החומריות, "עומדות להן בצד" ההנאות המהותיות: אתגרים חברתיים, מימוש יכולות חשיבה ועוד. המשותף לאלה הוא ייעודו של האדם בעולם. האושר האמתי נמצא כאן – בהתבוננות בתכלית החיים. אם הגעת לנקודה זו, דע לך שכל הקשיים שיעמדו לך בדרכך ליישום הייעד הזה, יתגמדו מול התוצאה המבורכת שתשיג.

פרשותינו – וישב, מקץ, ויגש, ויחי של יוסף מהמשפחה גרם לאביו לאחר תקופה ארוכה של מרעה בשדה מהשטח שהייתה בידם, עדות שאינם קשורים אליה, כביכול, וכך אמרו ליעקב אביהם: "וישִׁלְחוּ אֶת פְּתֻחַת הַפְּסִים, וַיָּבִיאוּ אֶל אָבִיהֶם, לְשֻׁלוֹמוֹ וְהִתְאָבֵל עָלָיו. אֵת הָאֵבֶל הַזֶּה לֹא רָאָה יַעֲקֹב שִׁיּוּכָל לְסַיֵּם עַד יוֹם מוֹתוֹ הוּא. וְכֵן הִתְבַּטָּא אַז: "וַיִּנְבִּיֶנָה וַיֹּאמֶר פְּתֻחַת בְּנֵי, תִּיהָ רָעָה אֶכְלֶתְהוּ; טָרַף טָרַף יוֹסֵף. וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שַׁמְלֵתוֹ, וַיִּשָּׂם שָׁק בְּמַתְנָיו; וַיִּתְאַבֵּל עַל בְּנָיו יָמִים רַבִּים. וַיִּקְמוּ כָל בְּנָיו וְכָל בְּנֵתוֹ לִנְחָמוֹ, וַיִּמָּאֵן לְהִתְנַחֵם, וַיֹּאמֶר, פִּי אָרֵד אֶל בְּנֵי אֲבִל שְׂאֵלָה; וַיִּבְכְּ אֹתוֹ, אָבִיו" (בראשית, לו: לג-לה) אכן, כשם שהשמחה בילדים היא גדולה ולא ניתנת כל כך להערכה, כך, חלילה, הפרידה מהם קשה מנשוא! והנה, מחולל כל, מנהל העולם, הקדוש ברוך הוא, הביא לסיום פרשה כאובה זו. יוסף התגלגל למצרים, נענש לשבת בכלא ומשם עלה לגדולה. הוא יצא מהכלא בהוראת פרעה כדי לפתור לו את חלומותיו. הפתרון שהציע יוסף לחלומותיו התיישב על לב מלך מצרים. כהמשך לפתרון החלום, הציע יוסף לנצל את שנות השבע ולאגור כמויות עודפות של תבואה לפרנסת שבע שנות הרעב. מייד, העניק פרעה ליוסף תואר כבוד – משנה למלך, והורה להלבישו בגדי מלכות ולהוליכו במרכבה ברחובות העיר. לאחר שסיים יוסף את מסע התשובה שביצע לאחיו על יחסם הקשה לאחיהם יוסף, החליט להתוודע אליהם. הוא עשה זאת ברגישות מתאימה, ובגילוי רמה גבוהה של אנושיות. לאחר ההתוודעות, ביקש יוסף מאחיו לשוב הביתה ולבשר לאביהם-אביו שעודנו חי וכי הוא "אדון לכל מצרים". האחים, שהיו מופתעים ביותר מיחסו של יוסף למעשיהם, שבו הביתה, בשרו ליעקב אבינו שיוסף עדיין חי ועל מעמדו הרם במצרים. יעקב אבינו הגיב ביחס מיוחד לבשורה זו: "וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל, רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי; אֵלֶיָּה וְאָרְאֶנּוּ, בְּטָרֶם אָמוּת". (בראשית, מה:כח) כאילו אמר: כל ימי חיכיתי לרגע זה. זו גם הייתה אמירתו ליוסף כשפגש אותו במצרים: "וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף, אַחֲרֵי רְאוֹתֵי אֶת פְּנֶיךָ, פִּי עוֹדֵךְ חַי". (בראשית, מו:ל) זהו אושרו האמתי של יעקב אבינו, לראות את בנו חי, לדעת שכל בניו בריאים ושלמים ואין בהם פגע. וכאן השאלה המתבקשת: מה כל כך חיוני בראיית יוסף? מדוע אין עוד צורך בהמשך החיים? לכאורה, מדובר בענין שגרתי. נכון שהיה כאן נתק של 22 שנים, אבל כעת, כשנפגשו האב ובנו, הרי ישנם עניינים נוספים לביטוי החיים? נראה שיעקב אבינו התכוון ללמדנו שיעור במהות החיים, להבין מהו אושר אמתי. מאחר וכל אדם מסיים כאן את חייו לאחר "מאה ועשרים" בעולם הזה, חשוב שישאיר אחריו משהו שיהווה חלק ממנו, מעין הנצחה חיה. כשראה יעקב את יוסף במיטבו הרוחני, בעיקר – ששני בניו גדלים על מורשת המשפחה – שמח מאד, כי סרה ממנו דאגת המשך המסורת המשפחתית. זהו אושרו האמתי של יעקב אבינו, לכך צריך גם כל אדם לשאוף ואז יחוש את האושר האמתי. העולם הרחב מציע הרבה מאד הנאות. רמת הנהנתנות בימינו היא מהגבוהות שהיו בדורות האחרונים. הנטייה ליהנות כמעט מכל דבר שמציעים בשוק, היא חולשה. היא נובעת מחוסר שיקל דעת, מקלות דעת. למעשה, לאחר מיצוי ההנאה המסוימת, מוצא האדם את עצמו עדיין "רעב", או לאותה הנאה, או להנאה אחרת ש"עומדת בתור". המשותף להנאות אלה הא התחום החומרי, החושני. על כך אמרו חז"ל פתגם קצר וקולע: "אמר רבי יודן בשם רבי אייבו: אין אדם מת וחצי תאוותו בידו" (קוהלת רבה, א:יג). כלומר, שים לב בן אדם! אין סיכוי שתהנה מכל ההנאות המוצעות לך. לצד ההנאות החומריות, "עומדות להן בצד" ההנאות המהותיות: אתגרים חברתיים, מימוש יכולות חשיבה ועוד. המשותף לאלה הוא ייעודו של האדם בעולם. האושר האמתי נמצא כאן – בהתבוננות בתכלית החיים. אם הגעת לנקודה זו, דע לך שכל הקשיים שיעמדו לך בדרכך ליישום הייעד הזה, יתגמדו מול התוצאה המבורכת שתשיג.

לסיכום, צר לנו לומר שחי התרבות המקיפים אותנו לא מביאים אותנו לאושר אמתי. האושר האמתי נמצא באיזושהו מקום בתחום

הנשמת/ערכי.



